

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕДИЧНИЙ
КАФЕДРА ХІМІЇ ТА ФАРМАЦІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри хімії та фармації
протокол № 2 від 04.09.2023 р.
завідувачка кафедри
 (Тетяна ПОПОВИЧ)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ/ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Товарознавство лікарських препаратів

Освітня програма: Фармація, промислова фармація
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Спеціальність: 226 Фармація, промислова фармація
Галузь знань: 22 Охорона здоров'я

Івано- Франківськ, 2023

1. Опис курсу

Назва навчальної дисципліни/освітньої компоненти	Товарознавство лікарських препаратів
Викладач (і)	Севастьянова Тетяна Вадимівна
Посилання на сайт	https://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=5039
Контактний тел.	+380509057720
E-mail викладача	tsevastianova@ksu.ks.ua
Графік консультацій	за призначеним часом

2. **Анотація дисципліни:** дисципліна полягає в формуванні в здобувачів вміння грамотно підбирати найбільш ефективні та безпечні препарати за їх фармакодинамічним та фармакокінетичним характеристикам. Товарознавство лікарських препаратів передбачає в освоєнні студентами знань з дисципліни з використанням наукової, довідникової літератури, ресурсів Інтернет та правил виписування рецептів на лікарські препарати, їх зберігання та використання.

3. Мета та завдання дисципліни:

Мета дисципліни: Товарознавство лікарських препаратів у фармації є обов'язковою та важливою ланкою в системі медико-біологічних наук, яка забезпечує фундаментальні теоретичні знання, на базі яких будується підготовка майбутнього працівника в системі збереження здоров'я.

На основі наукових знань сформувати теоретичні знання та практичні навички щодо:

- 1) Здатність діяти соціально, відповідально та з громадянською свідомістю.
- 2) Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- 3) Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим.
- 4) Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.
- 5) Здатність до вибору стратегії спілкування, здатність працювати в команді.
- 6) Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. **Завдання курсу:**

Теоретичні: Внаслідок вивчення дисципліни студент повинен знати:

- 1) - класифікацію та номенклатуру лікарських засобів;
- 2) - фармакодинаміку та фармакокінетику лікарських засобів;
- 3) - показання до застосування, основні побічні дії, порівняльну характеристику ліків, умови їх раціонального застосування.

Практичні: У результаті вивчення дисципліни студент повинен вміти:

- 1) Здатність організовувати діяльність аптеки із забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами, парафармацевтичними товарами, засобами медичного призначення та лікувальною парфумерно- косметичною продукцією відповідно до вимог Національної лікарської політики, Належної аптечної практики та інших організаційно-правових норм фармацевтичного законодавства.
- 2) Здатність забезпечувати дію системи звітності та обліку в аптечних закладах, здійснювати товарознавчий аналіз, адміністративне діловодство, документування та управління якістю згідно з організаційно-правовими нормами фармацевтичного законодавства.
- 3) Здатність аналізувати та прогнозувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, здійснювати розрахунки основних податків та зборів, формувати ціни на лікарські засоби та вироби медичного призначення відповідно до чинного законодавства України.
- 4) Здатність впроваджувати та застосовувати підходи менеджменту та маркетингу у професійній діяльності аптечних, оптово- посередницьких, виробничих підприємств та інших фармацевтичних організацій відповідно до принципів Належної практики фармацевтичної освіти та Глобальної рамки GIP.
- 5) Здатність здійснювати виробничу діяльність з урахуванням соціально-економічних процесів у фармації, форм, методів і функцій системи фармацевтичного забезпечення населення та її складових у світовій практиці, показників потреби, ефективності та доступності фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості лікарських засобів.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Після успішного завершення дисципліни здобувач формуватиме наступні програмні компетентності та результати навчання:

1. Застосовувати знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності.
2. Проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії, оснований на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини.
3. Позиціонувати свою професійну діяльність та особистісні якості на фармацевтичному ринку праці; формулювати цілі власної діяльності з урахуванням суспільних і виробничих інтересів.
4. Аргументувати інформацію для прийняття рішень, нести відповідальність за них у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях; дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності.
5. Використовувати методи оцінювання показників якості діяльності; виявляти резерви підвищення ефективності праці.
6. Аналізувати та використовувати результати самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел та отриману в результаті наукових досліджень для рішення типових завдань професійної діяльності.
7. Здійснювати професійне спілкування сучасною українською літературною мовою, використовувати навички усної та письмової комунікації іноземною мовою.
8. Планувати та реалізовувати професійну діяльність на основі нормативноправових актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик.
9. Організовувати виробництво лікарських засобів на фармацевтичних підприємствах; оформлювати технологічну документацію щодо виробництва лікарських препаратів на фармацевтичних підприємствах

- 10.Обирати раціональну технологію, виготовляти лікарські засоби у різних лікарських формах за рецептами лікарів і замовленнями лікувальних закладів, оформлювати їх до відпуску. Виконувати технологічні операції: відважувати, відмірювати, дозувати різноманітні лікарські засоби за масою, об'ємом тощо. Розробляти й оформлювати технологічну документацію щодо виготовлення лікарських препаратів в аптеках.
- 11.Здійснювати комплекс організаційно-управлінських заходів щодо забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту. Здійснювати всі види обліку в аптечних закладах, адміністративне діловодство, процеси товарознавчого аналізу.
- 12.Володіти різними методами кількісних розрахунків, що мають місце у професійній діяльності.
- 13.Розраховувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, а також податки та збори. Формувати усі види цін (оптово-відпускні, закупівельні та роздрібні) на лікарські засоби та вироби медичного призначення.
- 14.Застосовувати підходи менеджменту та маркетингу у професійній діяльності аптечних, оптово-посередницьких, виробничих підприємств та інших фармацевтичних організацій відповідно до принципів Належної практики фармацевтичної освіти та Глобальної рамки FIP.
- 15.Враховувати дані щодо соціально-економічних процесів у суспільстві для фармацевтичного забезпечення населення, визначати ефективність та доступність. фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості ліків.

5. Структура курсу

Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)
3 кредитів / 90 годин	24	24	240

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Навчально-методичні матеріали (навчально-методичні матеріали для дистанційного навчання з курсу «Товарознавство лікарських препаратів» розміщені на сайті KSU.online; презентації до окремих тем, програма навчальної дисципліни, методичні вказівки до виконання практичних робіт, тестові завдання до самостійної роботи студентів)

7. Політика курсу

Для успішного складання підсумкового контролю з дисципліни вимагається 100% відвідування очне або дистанційне відвідування всіх лекційних занять. Пропуск понад 25% занять без поважної причини буде оцінений як FX.

Високо цінується академічна доброчесність. До всіх студентів освітньої програми відбувається абсолютно рівне ставлення. Навіть окремий випадок порушення академічної доброчесності є серйозним проступком, який може призвести до несправедливого перерозподілу оцінок і, як наслідок, загального рейтингу студентів. Мінімальне покарання для студентів, яких спіймали на обмані чи плагіаті під час тесту чи підсумкового контролю, буде нульовим для цього завдання з послідовним зниженням підсумкової оцінки дисципліни принаймні на одну літеру. Будь ласка, поставтесь до цього питання серйозно та відповідально.

8. Схема курсу

Модуль 1. Предмет фармацевтичного і медичного товарознавства. Класифікація і кодування товарів.

Методи стерилізації, які застосовують у медицині. Металеві матеріали, придатні для виготовлення медичних виробів . Полімерні матеріали і пластичні маси у фармації. Основи матеріалознавства. Неметалеві матеріали.

ТЕМА 1. Предмет фармацевтичного і медичного товарознавства(Тиждень 1, лк-2 год., лаб 2)

1.1. Поняття про товар і товарознавство .

1.2. Виникнення і розвиток товарознавства .

1.3. Зв'язок товарознавства з іншими навчальними дисциплінами .

1.4. Завдання фармацевтичного і медичного товарознавства на сучасному етапі. **Тема 2 Класифікація і кодування товарів . (Тиждень 2, лк-2 год., лаб 2)** 2.1. Поняття про класифікацію товарів та її категорії .

2.2. Мета і призначення класифікації .

2.3. Ознаки і загальні правила класифікації .

2.4. Види класифікації товарів .

2.5. Кодування товарів

Тема 3 Методи стерилізації, які застосовують у медицині . (Тиждень 3, лк2 год., лаб 2)

3.1. Загальні вимоги стерилізації.

3.2. Фізичні методи стерилізації .

3.3. Хімічні методи стерилізації

Тема 4. Металеві матеріали, придатні для виготовлення медичних виробів . (Тиждень 4, лк-2 год., лаб 2)

4.1. Вимоги до матеріалів для виготовлення медичних виробів .

4.2. Загальні відомості про властивості матеріалів .

4.3. Металеві матеріали .

4.4. Чорні метали та їх сплави .

4.5. Кольорові метали та їх сплави .

4.6. Благородні й дорогоцінні метали

Тема 5 Полімерні матеріали і пластичні маси у фармації . (Тиждень 5, лк-2 год., лаб 2)

5.1. Загальна характеристика полімерів і пластмас на їх основі .

5.2. Класифікація пластичних мас .

5.3. Склад пластичних мас та вимоги до їх функціональних властивостей .

5.4. Застосування полімерів у фармації .

5.5. Вимоги до якості товарів із пластичних мас .

5.6. Маркування, пакування, умови зберігання, стерилізація.

Тема 6 Основи матеріалознавства. Неметалеві матеріали . (Тиждень 6, лк-2 год., лаб 2)

- 6.1. Поняття про гуму .
- 6.2. Класифікація гуми .
- 6.3. Одержання каучуку .
- 6.4. Поняття про технологічний процес виготовлення гумових виробів .
- 6.5. Старіння гуми. Зберігання та відновлення гумових виробів .
- 6.6. Скло і керамічні матеріали .
- 6.7. Дерев'яні матеріали. Шкіра та її замітники .

Модуль 2. Фізіологічна та окулярна оптика . Товарознавчі операції в аптечній мережі . Тара, закупорювальні засоби і пакувальні матеріали. Лікарські засоби і особливості їх зберігання. Терміни придатності . Готові лікарські форми. Товари обмеженого аптечного асортименту . Організація зберігання фармацевтичних товарів в аптечних і лікувальних закладах .

Тема 7 . Фізіологічна та окулярна оптика . (Тиждень 7, лк-2 год., лаб 2) 7.1 Гострота зору .

- 7.2. Види рефракції. Аномалії рефракції зору та їх причини .
- 7.3. Діагностика і корекція зору .
- 7.4. Окулярні лінзи та їх класифікація .
- 7.5. Добір окулярів і вимоги до них. Рецепти на окуляри Товарна політика фармацевтичних підприємств.

Тема 8 Товарознавчі операції в аптечній мережі . (Тиждень 8, лк-2 год., лаб

- 2) 8.1. Товарознавчі операції та їх класифікація.**
- 8.2. Товарорух .
- 8.3. Приймання товару на аптечний склад (базу) .
- 8.4. Зберігання товару .
- 8.5. Відпускання товару зі складу (бази) .
- 8.6. Списання товарів .

Тема 9. Тара, закупорювальні засоби і пакувальні матеріали (тиждень 9, лк. - 2 год., лаб. – 2 год.)

9.1 . Основні поняття про тару і упаковку .

9.2 . Класифікація тари .

9.3 . Класифікація закупорювальних засобів .

9.4 . Пакувальні матеріали .

9.5 . Вимоги до тари, закупорювальних засобів і пакувальних матеріалів .

9.6 . Зберігання тари, закупорювальних засобів і пакувальних матеріалів .

Тема10 Лікарські засоби і особливості їх зберігання. Терміни придатності . (тиждень 10, лк. - 2 год., лаб. – 2 год.) 10.1. Класифікація лікарських засобів .

10.2. Вимоги до лікарських засобів та умов їх зберігання. Контроль якості. Стабільність і терміни придатності .

10.3. Зберігання лікарських засобів, що потребують захисту від світла, вологи, температури, газів. Вимоги до їх упаковки .

10.4. Зберігання пахучих, барвних, легколетких, вогне і вибухонебезпечних лікарських засобів .

10.5. Вимоги до тари, упаковки, маркіровки і транспортування лікарських засобів

Тема 11. Готові лікарські форми . (тиждень 11, лк. - 2 год., лаб. – 2 год.) 11.1. Класифікація готових лікарських форм .

11.2. Вимоги до якості готових лікарських форм .

11.3. Упаковка готових лікарських форм . 11.4. Організація зберігання готових лікарських форм .

Тема 12. Товари обмеженого аптечного асортименту . (тиждень 12, лк. - 1 год., лаб. – 1 год.)

12.1. Хімічні реактиви (асортимент, класифікація) .

12.2. Пакування, маркування, транспортування і зберігання хімічних реактивів .

12.3. Дезінфекційні, дезінсекційні та дератизаційні засоби .

12.4. Пакування, маркування, транспортування і зберігання дезінфікуючих засобів .

12.5. П'явки медичні .

Тема 13 Організація зберігання фармацевтичних товарів в аптечних і лікувальних закладах . (тиждень 13, лк. - 1 год., лаб. – 1 год.)

13.1. Основні фактори впливу на якість фармацевтичних товарів .

13.2. Вимоги до приміщень для зберігання фармацевтичних товарів .

13.3. Вимоги до організації зберігання фармацевтичних товарів .

13.4. Правила зберігання окремих груп фармацевтичних товарів .

9. Система оцінювання та вимоги: форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання

Модуль 1. Назва та максимальна кількість балів за цей модуль Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали

Лабораторні роботи – 30 балів (по 10 балів за 3 лабораторні роботи) Тест за перший модуль 1 – 15 балів

Модуль 2. Назва та максимальна кількість балів за цей модуль

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали Лабораторні роботи – 30 балів (по 10 балів за 3 лабораторні роботи)

Підсумковий тест за дисципліну – 25 балів

Модуль 3. Назва та максимальна кількість балів за цей модуль

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали

Лабораторні роботи – 30 балів (по 10 балів за 3 лабораторні роботи)

Тест за перший модуль 1 – 15 балів

Модуль 4. Назва та максимальна кількість балів за цей модуль

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали

Лабораторні роботи – 30 балів (по 10 балів за 3 лабораторні роботи)

Тест за перший модуль 1 – 15 балів

Всі лабораторні роботи мають бути виконані в лабораторій.

Студенти можуть отримати до 10% бонусних балів за виконання індивідуальних завдань, підготовці презентації англomовної статті з аналізу даних, участь у конкурсах наукових робіт, предметних олімпіадах, конкурсах, неформальній та інформальній освіті (зокрема, COURSERA та ін.).

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

- 1 Фармакологія : підручник для студентів медичних фак-тів : вид. 2-ге / За ред. акад. І.С.Чекмана.- Винниця : Нова книга, 2011.- 784 с.
- 2 Нековаль І.В., Казанюк Т.В. Фармакологія. — К.: Медицина, 2011. — 520 с.
- 3 Скакун М.П., Посохова К.А. Основи фармакології з рецептурою. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2005.
- 4 Самостійна робота студентів із фармакології: навч. посіб. для сткуд. вищ. навч. закл. / С. М. Дроговоз [та ін.] ; Національний фармацевтичний ун-т. - Х. : НФаУ : Золоті сторінки, 2004. - 112 с.
- 5 Кресюн В.И. Лікарська рецептура зі загальною фармакологією : навчальний посібник / В.И. Кресюн, В.В. Годован. - Одеса: Одес. нац. мед. ун-т, 2010. - 224 с.

Додаткові

- 6 Дроговоз С.М. Фармакологія на допомогу лікарю, провізору, студенту: Підручник-довідник. — Харків, 2006. — 120 с.
- 7 Чекман І.С. Фармакологія. — К.: Вища шк., 2003. — 832 с.
8. ФАРМАЦЕВТИЧНЕ І МЕДИЧНЕ ТОВАРОЗНАВСТВО Гридасов , Оридога Харків НФаУ «Золоті сторінки» 2002.

Інтернет джерела

9. <https://compendium.com.ua>
10. <https://moz.gov.ua>
11. <http://mtd.dec.gov.ua/index.php/uk/haluzevi-standarty-ta-klinichninastanovy/item/39-protokoly-provizora-farmatsevt>